

Rautalammin varhaiskasvatus

TOIMINNALLINEN TASA-ARVO- JA YH- DENVERTAISUUSSUUNNITELMA

2024

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	3
2	TOIMINNALLINEN SUUNNITTELU TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMAN POHJANA	4
2.1	Toiminnallinen suunnittelu	4
2.2	Toiminnallisen tasa-arvosuunnitelman laadinta.....	5
2.3	Toiminnallisen yhdenvertaisuussuunnitelman laadinta	6
3	TOIMINNALLISEN TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMAN TOTEUTUS	7
3.1	Selvitys.....	8
3.2	Kehittäminen	9
3.3	Arviointi	10
4	RAUTALAMMIN TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMAN TOTEUTUS	11
5	LÄHTEET:	12
6	LIITTEET	13
6.1	Rautalammin varhaiskasvatuksen toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma.....	13
6.2	Toimenpiteiden seuranta	15
6.3	Huoltajien kuuleminen	16
7	MALLILOMAKE.....	17

1 JOHDANTO

Varhaiskasvatusta ja esiopetusta koskee lainsäädännön mukaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämismääräykset. (Suomen perustuslaki 731/1999, 6 §; varhaiskasvatustalaki 540/2018, 3 §; perusopetuslaki 628/1998, Laki naisten ja miesten välinen tasa-arvosta 609/1986, yhdenvertaisuuslaki 1325/2014.)

1.6.2023 tuli voimaan velvoite toiminnallisesta tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelusta. 1.6.2023 alkaen prosessin tuli olla käynnissä tasa-arvosuunnitelman osalta. Yhdenvertaisuussuunnitelman täytyy olla valmiina 1.6.2025. Nämä velvoitteet koskevat varhaiskasvatusta, jota järjestetään joko yksityisen palveluntuottajien tai varhaiskasvatuksen järjestäjien toimesta. Velvoite koskee myös varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestettävää esiopetusta. (OPH 2023.)

Rautalammin varhaiskasvatuksessa yhdistämme nämä kaksi suunnitelmaa, eli laadimme toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman. Aloitimme selvitystyön keväällä 2023. Selvitys toteutettiin ryhmäkohtaisesti ja tämän lisäksi huoltajia haastateltiin aiheesta keväällä 2024. Ryhmäkohtaisesta selvityksestä nostimme kehityskohtia syksyksi 2023. Kehityskohteiden ryhmäkohtainen arviointi on keväällä 2024. (Ks. Liitteet 6.1) Huoltajien haastattelun tulokset käydään läpi seuraavan kauden (syksy 2024) toiminnallista tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa laatiessa ja näistä tiimit nostavat itselleen kehityskohtia ryhmänsä varhaiskasvatussuunnitelmaan. Tämän jälkeen suunnitelmaa olisi tarkoitus päivittää vuoden sykleissä, kuitenkin päivitysten väli saa olla enintään kolme vuotta.

Toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman selvitys tehdään keväisin, tästä nostetaan kehityskohdat ryhmäkohtaisesti ryhmän omaan varhaiskasvatussuunnitelmaan tulevan toimintakauden alussa. Kehityksen onnistumista arvioidaan toimintakauden lopussa. Työn tueksi käytämme valmista lomakepohjaa (Ks. Liitteet 6.2)

Henkilöstöä koskee oma tasa-arvo -ja yhdenvertaisuussuunnittelu, tätä ei tule sekoittaa toiminnalliseen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitteluun. (OPH 2023.)

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman kulku

2 TOIMINNALLINEN SUUNNITTELU TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMAN POHJANA

Seuraavaksi käymme läpi määrääviä perusteita toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman pohjaksi.

2.1 Toiminnallinen suunnittelu

Kun puhumme toiminnallisesta suunnittelusta, tarkoitetaan sillä toimipaikan toimintaa. Tässä tapauksessa varhaiskasvatuksen toimipaikkaa. Kaksi lakia: Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) (myöhemmin tasa-arvolaki) ja Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014), määrittää toiminnallista tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelua. Näitä voidaan toteuttaa yhdessä tai erikseen, eli puhumme toiminnallisesta tasa-arvosuunnittelusta ja toiminnallisesta yhdenvertaisuussuunnittelusta. Suunnitteluprosessia suorittaessa on tärkeää pitää molemmat näkökulmat mukana. Suunnitelmien laadinnasta vastaa varhaiskasvatuksen järjestäjä tai palveluntuottaja. Kun katsomme tasa-arvolakia, huomaamme että se koskee sitä, että taataan kaikille sukupuolille yhtäläiset oikeudet ja mahdollisuudet. Vallan ja resurssien tasapuolisen jakautumisen. Tasa-

arvolaki ehkäisee sukupuoleen (myös sukupuoli-identiteetin ja sukupuolen ilmaisuun) perustuvaa syrjintää. Laki edistää sukupuolten tasa-arvoa. Kun suunnitelmassa puhutaan tasa-arvosta, sillä tarkoitetaan sukupuolten tasa-arvoa. Tämä tarkoittaa varhaiskasvatuksen arjessa sitä, että emme aseta lapsia tai aikuisia eriarvoiseen asemaan sukupuolen perusteella. (OPH 2023.)

Jos taas tarkastelemme yhdenvertaisuuslakia, koskee se kaikkien ihmisten samanarvoisuutta. Yhdenvertaisuutta riippumatta, iästä, kansalaisuudesta, kielestä tai uskonnosta, vakaumuksesta tai mielipiteestä, vammasta, terveydentilasta tai seksuaalisesta suuntautumisesta. Edellä mainittujen lisäksi lakiin on laitettu kokoavasti ”tai muusta henkilöön liittyvästä syystä”. Laissa siis edistetään yhdenvertaisuutta sekä ehkäistään syrjintää, joka perustuu edellä mainittuihin ihmisen ominaisuuksiin. (OPH 2023.)

Voimme siis sanoa, että Suomessa ihmisen perusoikeuksia ovat tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Nämä voidaan yhdistää tarkoittamaan samaa asiaa: Tasavertaisia mahdollisuuksia huolimatta ihmisen erilaisista ominaisuuksista sekä syrjimättömyyttä. (OPH 2023.)

Kun siirrymme varhaiskasvatuksen piiriin tarkoittaa yhdenvertaisuus sitä, että huolehdimme että erilaiset ominaisuudet, kuten uskonto, terveydentila tai vaikka ihonväri, ei aseta aikuisia tai lapsia eriarvoiseen asemaan. (OPH 2023.)

2.2 Toiminnallisen tasa-arvosuunnitelman laadinta

Tasa-arvolaki määrittää toiminnallisen tasa-arvosuunnitelman tehtäväksi yhden vuoden välein, vähintään kuitenkin kolmen vuoden välein. Toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma koskee varhaiskasvatuksen toiminnan tarkastelua ja kehittämistä. Suunnitelma laaditaan yhdessä henkilöstön kanssa, myös lapsille on varattava mahdollisuus osallistua suunnitelman tekoon. Tämä on määritetty oikeutena osallistua, eikä velvollisuutena. Lasten osallisuus toteutetaan huomioiden lapsen ikä ja kehitys. (OPH 2023)

Toiminnallisessa tasa-arvosuunnitelmassa kiinnitetään erityistä huomiota vuorovaikutukseen, ohjaukseen sekä lasten osallisuuteen, materiaaleihin, huoltajien kohtaamiseen, seksuaalisen häirinnän sekä sukupuoleen perustuvan

häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen. Suunnitelma on pääsääntöisesti toimipaikkakohtainen, on kuitenkin muutamia poikkeuksia: Perhepäivähoito ja avoin varhaiskasvatus, sekä varhaiskasvatuksen piirissä oleva esiopetus voivat käyttää samaa suunnitelmaa yhteisesti. (OPH 2023)

Toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma koostuu kolmesta eri vaiheesta: Selvitys, kehittäminen ja arviointi (OPH 2023).

2.3 Toiminnallisen yhdenvertaisuussuunnitelman laadinta

Yhdenvertaisuuslaki velvoittaa varhaiskasvatuksen järjestäjän sekä palveluntuottajan arvioimaan, kuinka toiminta vaikuttaa eri väestöryhmiin. Kuinka yhdenvertaisuus toteutuu toiminnassa ja kuinka edistetään yhdenvertaisuuden toteutumista, mitä mahdollisia toimenpiteitä tarvitaan? (OPH 2023)

Varhaiskasvatuksessa suunnitelma on toimipaikkakohtainen. Suunnitelma laaditaan henkilöstön kanssa yhdessä, edistämistoimenpiteistä on kuitenkin varattava aika ja mahdollisuus kuulla myös lapsia ja huoltajia. Laki ei määritä toiminnallisen yhdenvertaisuussuunnitelman päivitystiheyttä, mutta kolme vuotta on esimerkiksi hyvä aika. Yhdenvertaisuussuunnitelmaan kirjataan yhdenvertaisuuden toteutumisen arvioinnin tulokset ja edistämistoimenpiteet. Kun suunnitelmaa päivitetään, arvioidaan silloin yhdenvertaisuus tilannetta sekä tehtyjen toimenpiteiden vaikutuksia. Toiminnallinen yhdenvertaisuussuunnitelma noudattaa toiminnallisen tasa-arvosuunnitelman kanssa samaa linjaa, ollen toimipaikkakohtainen samoilla erityispiirteillä: Samaa suunnitelmaa voi käyttää myös perhepäivähoito, avoin varhaiskasvatus ja varhaiskasvatuksen piirissä oleva esiopetus. Suunnitelma sisältää suunnittelu- ja arviointiprosessin kuvaukset sekä valitut kehittämistoimenpiteet ja seurannan. (OPH 2023.)

Tasa-arvon sekä yhdenvertaisuuden edistäminen on osa varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria ja se kytetään osaksi muuta pedagogista suunnittelua. Huomionarvoista on myös, että tasa-arvo ja yhdenvertaisuus kuuluvat varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mainitsemiin inklusiivisiin periaatteisiin. (OPH 2023.)

Varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella on oikeus saada tukea, riippumatta varhaiskasvatuksen järjestäjästä. Varhaiskasvatusta järjestetään ja kehitetään inklusioperiaatteen mukaisesti, jolloin kaikilla lapsilla on oikeus osallistua yhdessä varhaiskasvatukseen esimerkiksi tuen tarpeista, vammaisuudesta tai kulttuurisesta taustasta riippumatta. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022.)

Varhaiskasvatuksessa inklusio tarkoittaa esimerkiksi sitä, että henkilöstö on miettinyt valmiiksi useita osallistumisen tapoja aamupiiriin tai muuhun ohjattuun toimintaan, joilla on sama tavoite, mutta jossa kaikkien ei tarvitse tehdä samalla tavalla. Miten otetaan huomioon lapset, jotka eivät puhu? Entä lapset, jotka eivät pysty istumaan hiljaa paikallaan? Vaikuttavatko sukupuolinormit lasten haluun osallistua toimintaan? (OPH- käsitteet 2023.)

Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu on jatkuvasti käynnissä oleva prosessi. Prosessin aikana selvitetään, kehitetään ja arvioidaan toimintaa vuoden tai maksimissaan kolmen vuoden välein (OPH 2023).

3 TOIMINNALLISEN TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMAN TOTEUTUS

Toiminnallisen tasa-arvosuunnitelman prosessi sisältää kolme vaihetta: Selvittäminen, kehittäminen, sekä arviointi. Toiminnallisen yhdenvertaisuussuunnitelman osalta ei laissa määritetä prosessin kulkua, vaan se onkin suositeltavaa tehdä yhdessä toiminnallisen tasa-arvo suunnittelun kanssa. Suunnitelmia yhdistettäessä, on tärkeää tarkastella selkeästi tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta niin että kummankaan näkökulma ei unohdu. Jos suunnitelmassa ei ole sukupuolinäkökulmaa, ei se ole toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma. (OPH 2023.)

Rautalammin varhaiskasvatuksessa toteutamme suunnitelmat yhdessä, eli teemme toiminnallisen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman. Samaa suunnitelmaa noudattaa myös varhaiskasvatuksen piirissä oleva esiopetus ja perhepäivähoito.

Toteutus toimii käytännössä kolmen eri vaiheen kautta, nämä ovat selvitys, kehittäminen ja arviointi. Seuraavaksi avaamme näitä kohtia tarkemmin

3.1 Selvitys

Tasa-arvolaki määrittää suunnittelun ensimmäiseksi vaiheeksi selvityksen. Selvityksessä tarkastellaan toimipaikan tasa-arvotilannetta. Selvitys on pohja, jonka kautta alamme myöhemmin tarkastelemaan toimipaikan kehitystarpeita. Selvitykseen on erilaisia keinoja, ja siinä voidaan käyttää apuvälineinä erilaisia lomakkeita tai videointia. Selvitykseen voi käyttää myös erilaisia lapsia ja huoltajia osallistavia menetelmiä, kuten haastattelut, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskävely, talomalli. (OPH 2023.)

Selvitystyön tueksi on opetushallituksen sivuille kasattu erilaisia lomakkeita ja kysymyksiä pohdittavaksi lasten sekä työyhteisön kesken:

[Selvitysmenetelmiä | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Kun puhumme tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelusta, on tärkeää, että suunnitelmaa tehdessä olemme sisäistäneet aiheeseen liittyvät käsitteet. Seuraavan linkin takana on opetushallituksen kokoamaa termistöä avuksi suunnitelman tekoon:

[Käsitteet | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Tasa-arvolaki ohjaa huomion kiinnittämistä muutamaasi asiaan erityisesti. Näitä ovat vuorovaikutus, ohjaus, lasten osallisuus, varhaiskasvatuksen materiaalit, huoltajien kohtaaminen. Seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäiseminen ja poistaminen. (OPH 2023.)

Yhdenvertaisuuslaki ohjaa huomion kiinnittämistä tarkastelemaan toiminnan vaikutusta eri ihmisryhmiin, sekä yhdenvertaisuuden toteutumiseen toiminnassa. Yhdenvertaisuussuunnitelmassa arvioidaan kuinka varhaiskasvatus

vaikuttaa eri väestöryhmiin ja yhdenvertaisuuden toteutumiseen muutoin varhaiskasvatuksen toiminnassa.

(OPH 2023.)

3.2 Kehittäminen

Selvityksen jälkeen pääsemme kehittämisvaiheeseen, tässä vaiheessa tarkastelemme selvitysvaiheessa nousseita teemoja. Onko lapsien leikkien havaittu keskittyvän vain samaa sukupuolta olevien tai äidinkieleltään samaa kieltä käyttävien lasten kesken? Onko henkilöstöllä tarvetta lisätietoon aiheesta tai työkaluihin antirasistiseen toimintaan? Oliko mahdollisesti työntekijöiden puheessa ryhmittelyä tytöiksi ja pojiksi? (OPH 2023.)

Kehittämisvaiheessa nimetään erilaisia toimenpiteitä selvitysvaiheessa nousseisiin epäkohtiin. Toimenpiteet ovat konkreettisia asioita eikä vain kirjattuja koululauseita. Näitä voisivat olla esimerkiksi henkilöstölle järjestettävä koulutus antirasismista ja sukupuolisensitiivisyydestä, tai vaikkapa kerran viikossa lapsille tapahtuva leikkikavereiden arvonta. (OPH 2023.)

Edistämistoimenpiteiden tulee olla yhdenvertaisuuslain mukaisesti tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia. Toimenpiteet ottavat huomioon varhaiskasvatuksen toimintaympäristön, voimavarat ja muut olosuhteet. Edistämistoimenpiteissä tulee varata mahdollisuus lapsille ja huoltajille kuulluksi tulemiseen. Havaitun häirinnän poistaminen ja sen uusiutumisen ehkäisy tulee kirjata toimenpiteeksi. Osana yhdenvertaisuussuunnitelmaa voidaan päivittää myös häirintätapausten käsittelyn ohjeita. (OPH 2023.)

Selvityksessä saattaa nousta suuri määrä kehittämiskohteita, kuitenkin kehittämistyön turvaamiseksi voidaan keskittyä vain muutamaan kohteeseen kerrallaan. Keinojen tulee olla mahdollisimman helposti toteutettavia, ja suuren muutosvaikutuksen tuovia. Esimerkiksi varhaiskasvatuksen kirjallisuuden uusiminen: toimintakauden alussa voidaan keskittyä hankkimaan sellaisia kirjoja lapsien kanssa luettavaksi, jossa on laajasti moninaisia ihmisiä ja perheitä. Toimintakauden puolella välissä, voidaan sitten nimetä uusia tavoitteita, kuten leikkien monipuolistaminen. (OPH 2023.)

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa huomioidaan sekä sukupuoli että yhdenvertaisuuslain mainitsevat syrjäytyperusteet. Kehittämisyvaiheessa molemmat tulee ottaa huomioon. (OPH 2023.)

Kun kehittämistoimenpiteet on nimetty, on niille hyvä määrittää aikataulu ja vähintään yksi vastuhenkilö. Lapsia ja huoltajia voidaan myös osallistaa tässä vaiheessa. Esimerkiksi leikkipisteiden uudelleen järjestämiseen voidaan pyytää lapsia avuksi. Huoltajat voivat myös osallistua lasten positiiviseen huomioimiseen kehujulisteen muodossa. (OPH 2023.)

Rautalammin toiminnallisessa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa on nimetty kehittämiskohteita, nämä kehittämiskohteet nostettiin syksyllä 2023 osaksi toimintaa ja kirjattiin ryhmien omiin varhaiskasvatussuunnitelmiin. Kehittämiskohteita nousi varhaiskasvatuksen tiimien tekemien selvitystöiden kautta. Keväällä 2024 selvitystyötä täydennettiin huoltajille suunnatun haastatteluiden osalta.

3.3 Arviointi

Kolmas eli viimeinen tasa-arvolain prosessin vaatima vaihe on arviointi. Kun kehittämistoimenpiteitä on tehty, arvioidaan toimenpiteiden vaikutus varhaiskasvatuksen arkeen. Mitkä olivat onnistumiset? Oliko jotkut toimenpiteet ongelmallisia? Jääkö joku kenties osaksi varhaiskasvatuksen arjen toimintaa? Tarvitseeko yksi tai useampi kehittämistoimenpide edelleen kehittämistä? Kun kehittämistoimenpiteet ovat olleet mahdollisimman konkreettisia, on niitä helppompaa arvioida. Apuna arviointiin voidaan käyttää erilaisia havainnointimenetelmiä. Arviointiin voidaan myös osallistaa lapsia ja huoltajia, menetelmänä voidaan käyttää esimerkiksi haastattelua. Prosessi jatkuu syklissä, jossa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilanteen selvitystyö alkaa ja uudet kehittämistoimenpiteet nimetään. (OPH 2023.)

4 RAUTALAMMIN TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMAN TOTEUTUS

Selvitystyö aloitettiin keväällä 2023. Varhaiskasvatuksen opettajien, sekä johtoryhmän toimesta käytiin läpi suunnitelman laatimisen prosessia ja siihen liittyviä käsitteitä. Täältä tieto vietiin muulle henkilökunnalle. Tämän jälkeen aloitimme selvitystyön ryhmäkohtaisesti tarkastellen esimerkiksi vuorovaikutusta, ohjausta, tilaa ja materiaaleja, osallisuutta ja huoltajien kohtaamista. Selvityksessä osallistettiin myös lapsia ikä ja kehitystaso huomioiden.

Elokuun 2023 varhaiskasvatuksen suunnittelupäivässä käytiin selvitystyön havainnot läpi ja nostettiin esiin havaittuja kehittämiskohtia. Keväällä 2024 toteutettiin huoltajien osallistaminen antamalla heille haastattelumahdollisuus varhaiskasvatuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioihin liittyen, tätä selvitystä käytetään syksyllä 2024 uusia kehitystoimenpiteitä nimetessä. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa on käyty läpi myös varhaiskasvatuksen asiakasraadissa kokouksessa.

5 LÄHTEET:

Laki naisten ja miesten välinen tasa-arvosta 609/1986

Opetushallitus 2023. Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvat-tajat/toiminnallinen-tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuussuunnitelma> [viitattu 10.5.2024]

Opetushallitus 2022. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://eperusteet.opintopolku.fi/eperusteet-service/api/dokumentit/8931215> [viitattu 10.5.2024]

Perusopetuslaki 628/1998

Suomen perustuslaki 731/1999

Varhaiskasvatuslaki 540/2018

Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014

6 LIITTEET

6.1 Rautalammin varhaiskasvatuksen toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

1. Milloin ja miten selvitystä on tehty? Mitä asioita selvityksessä nousi esiin?

Suunnitelman laadinta aloitettiin käymällä pedagogisessa tiimissä keskusteluja tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvistä käsitteistä ja asioista. Itse selvitystyö alkoi toukokuussa 2023. Selvitystyössä tarkasteltiin esimerkiksi vuorovaikutusta, ohjausta, tilaa ja materiaaleja, osallisuutta ja huoltajien kohtaamista. Selvityksessä osallistettiin myös lapsia ikä ja kehitystaso huomioiden. Elokuun varhaiskasvatuksen suunnittelupäivässä käytiin selvitystyön havaintoja läpi ja nostettiin esiin havaittuja kehittämiskohtia.

Kehitettävä teema	Tavoite	2. Kehittämistoi- menpiteet	Aikataulu, vastuuhenkilö, milloin arvioidaan	3. Arvioinnin tulokset
Kaikkien lasten myönteinen kohtaaminen	Jokainen lapsi saa positiivista huomiota.	Käytetään toiminnassa liikennevaloja, näytetään peukkuja. Muistamme kehua. Huomioidaan jokainen lapsi omalla nimellä, vaikka ei osaisi vielä puhua, esimerkiksi lauletaan lapsen nimi, aamulla otetaan vastaan omana itsenään.		

Sukupuolittunut puhe	Vähennämme sukupuolittunutta puhetta.	Puhutellaan lapsia heidän omilla nimillään. Käytetään arjessa korvaavia sanoja kuten ”Kaverit”		
Aikuisen huomion ja kaantuminen tasapuolisesti	Kaikille lapsille taataan aikuisen huomio	Pienryhmätöiden lisääminen ja puheenvuorojen jakaminen tasapuolisesti.		
Kaveritaidot.	Opetellaan leikkimään kaikkien kanssa, mahdollistetaan myös kielellistä tukea tarvitsevien lasten pääseminen leikkiin.	Pienryhmätöiden, kaveriarvontaa.		
Leikkivälineet, leikkipaikat	Leikkivälineiden monipuolistaminen. Kiinnitetään huomiota eri ympäristöjen vaikutuksiin leikeissä sisällä ja ulkona. Huomioidaan lasten osallisuus leikkitiloja järjestettäessä.	Leikkien kehittäminen tarjoamalla monipuolisesti erilaisia leikkivälineitä, jokainen saa valita mieleisiä leikkejä. Tarjotaan erilaisia leikkiympäristöjä, jotta vältetään leikkien lokeroituminen. Otetaan lapset mukaan		

		järjestämään leikkitiloja.		
Huoltajien ja lasten kohtaamisen ”vastaanottamisen” kehittäminen aamun ja iltapäivän haku- ja tuonti tilanteissa	Lapset ja huoltajat otetaan positiivisesti vastaan lasta hoitoon tuottaessa ja sieltä lähtiessä. Yhdenvertainen kohtaaminen ja tiedon saanti kaikille huoltajille.	Mahdollistetaan, että työntekijä pystyy ottamaan lapset yksilöllisesti, omina itseinään vastaan ja antamaan kotiin hoitopäivän jälkeen. Tietoa pyritään välittämään eri kanavia hyödyntäen ja tarvittaessa käytetään esimerkiksi tulkkia.		

Rautalammin varhaiskasvatuksen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa on kaudella 2023/2024 nostettu kehittämiskohteita, kehittämistoimenpiteitä vertaillaan huoltajille suunnatun haastattelututkimuksen perusteella, niiden valmistuttua. Kehittämistavoitteet tarkastetaan henkilökunnan kanssa keväällä 2024.

Syksyllä 2024 toimintaa ja tiimien ryhmävasuja tehdessä kirjataan ryhmäkohtaiset kehittämiskohteet. Näitä arvioidaan vuoden 2024 lopulla.

6.2 Toimenpiteiden seuranta

Kehittämiskohteita tarkastellaan pitkin vuotta toimintayksilön tasolla pedagogisessa tiimissä ja ryhmien omissa tiimeissä. Niitä tarkennetaan tarpeen mukaan ja mietitään yhdessä sopivia toimintatapoja, tavoitteena pitää kehittämistoimet

mahdollisimman konkreettisina ja näin ollen toteutettavissa olevina. Ennen uuden kauden alkua ja uusien kehittämistoimenpiteiden nimeämistä arvioidaan edellisten toteutuminen. Sama kehitettävä teema voi toistua myös seuraavalla kaudella.

6.3 Huoltajien kuuleminen

Osana toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman selvitystyötä toteutettiin keväällä 2024 huoltajille mahdollisuus ottaa osaa selvitykseen haastattelujen avulla. Haastattelut toteutettiin pääosin päiväkotitiloissa ja niihin osallistui kuudesta eri perheestä huoltajia. Laadullinen tutkimus koostui teemahaastatteluista, joille tehtiin aineistolähtöinen sisällönanalyysi. Tutkimuksen tulokset tulevat julkiseksi kesäkuussa 2024.

Tulokset käydään läpi seuraavan kauden (syksy 2024) toiminnallista tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa laatiessa, näistä tiimit nostavat itselleen kehityskohtia ryhmänsä varhaiskasvatussuunnitelmaan.

7 MALLILOMAKE

1. Milloin ja miten selvitystä on tehty? Mitä asioita selvityksessä nousi esiin?				
Kehitet- tävä teema	Tavoite	2. Kehittämistoimen- piteet	Aikataulu, vastuu- henkilö, milloin ar- vioidaan	3. Arvioinnin tu- lokset